

**Черкаський державний технологічний університет
Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації
Департамент культури та взаємозв'язків з громадськістю
Черкаської обласної державної адміністрації
Департамент освіти та гуманітарної політики
Черкаської міської ради
Державний архів Черкаської області
Національна спілка краєзнавців України
Черкаський обласний краєзнавчий музей
Черкаський обласний художній музей**

ПЕРСОНАЛІСТИЧНИЙ ВИМІР ІСТОРІЇ ЧЕРКАЩИНИ

МАТЕРІАЛИ

**Першої регіональної
історико-краєзнавчої конференції,
*присвяченої 80-річчю з дня народження
доктора історичних наук, професора,
заслуженого працівника освіти України
Бушина Миколи Івановича***

12 березня 2018 р., м. Черкаси

**Черкаси
2018**

УДК 908:929](477.46)
ББК 26.89(2Ккр-4Чек)я431
П27

*Рекомендовано до друку
рішенням кафедри історії України та суспільних
дисциплін Черкаського державного технологічного
університету (протокол №8 від 03 березня 2018 р.)
та рішенням президії правління
Черкаської обласної організації
Національної спілки краєзнавців України
(протокол №1 від 05 березня 2018 р.)*

Упорядники:

В. М. Лазуренко, І. Ю. Стадник, О. О. Яшан

Відповідальний редактор: д. і. н., професор *В. М. Лазуренко*

**Рецензенти: *Капустян Г.Т., д. і. н., професор;*
*Шамрай О.Г., к. і. н., доцент.***

П27 **Персоналістичний** вимір історії Черкащини : матеріали Першої регіональної історико-краєзнавчої конференції, присвяченої 80-річчю з дня народження доктора історичних наук, професора, заслуженого працівника освіти України Бушина Миколи Івановича (12 березня 2018 р., м. Черкаси) / упоряд. : В. М. Лазуренко, І. Ю. Стадник, О. О. Яшан ; відповід. ред. проф. В. М. Лазуренко. – Черкаси : ЧДТУ; видавець Гордієнко Є. І., 2018. – 427 с.

**УДК 908:929](477.46)
ББК 26.89(2Ккр-4Чек)я431**

У збірнику опубліковано історико-краєзнавчі доповіді та повідомлення, що були представлені учасниками Першої регіональної історико-краєзнавчої конференції «Персоналістичний вимір історії Черкащини».

Для науковців, викладачів, учителів, аспірантів, студентів, учнів, краєзнавців, а також усіх, хто цікавиться дослідженнями історії України та Черкащини у контексті персоналістики.

Тексти у збірнику опубліковані на основі матеріалів, наданих авторами, які несуть повну відповідальність за зміст своїх публікацій, точність і коректність посилань. Збережено стилістику і орфографію оригіналів. Висловлені думки не обов'язково співпадають з позицією організаторів конференції.

ки. Сподіваємося, в майбутньому вчені етнологічної школи цього вишу лише примножуватимуть їх, готуючи перспективних висококваліфікованих спеціалістів у галузі етнології, студіюючи найважливіші та найактуальніші проблеми у царині цієї галузі історії, та справедливо посідаючи провідні наукові позиції в процесі пізнання етнічного та національного буття українців.

Список використаних джерел

1. Драч О. Рецензія на монографію: Темченко А. Традиційні маничні практики: архаїка знакової системи. – Черкаси : Інтроліга TOP, 2015. – 112 с. // Український історичний журнал, 2016. – № 1(5526). – С. 217-219.
2. Івангородський К. В. Етнологія – цікава наука // Нова Доба, 2017. – № 29 (20 липня). – С. 5.
3. Івангородський К. В. У Черкаському національному університеті чверть століття викладають українську етнологію // Прочерк. – 2017, 13 липня [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://procherk.info/news/7-cherkassy/54315-u-cherkaskomu-natsionalnomu-universiteti-chvert-stolittja-vikladajut-ukrayinsku-etnologiju>.
4. Об'єднані спільною метою : документально-публіцистичний нарис про навчально-науковий інститут історії і філософії / автори-упорядники В. М. Мельниченко, А. П. Іржавська. – Черкаси, 2015. – 35 с.

УДК 796.03-056.26:796.332](092)

В. В. Загородній,

к.мед.н., завідувач кафедри фізичного виховання та здоров'я людини

Л. П. Ярославська,

к.і.н., доцент кафедри фізичного виховання та здоров'я людини

Черкаський державний технологічний університет

БОГДАН КУЛИНИЧ – ПАРАЛІМПІЙСЬКИЙ ЧЕМПІОН

Найбільш яскравою особистістю та знаменитим спортсменом в історії спорту в Черкаському державному технологічному університеті можна назвати Богдана Кулиничу – воротаря збірної команди України з футболу 7х7, інваспорт.

Кулинич Богдан Григорович народився 09 січня 1992 року у Черкасах. Ріс у сім'ї робітників разом із сестрою. Мама – Кулинич Катерина Миколаївна працювала бухгалтером, батько Кулинич Григорій Павлович – водієм. Богдан отримавши родову травму лівого боку з самого дитинства був дуже активним та непосидючим. Зі шкільних років сам виявляв ініціативу, записувався до гуртків, відвідував чимало секцій – народні танці, Клуб юних моряків, баскетбол та найбільш цікавився футболом. Батьки заохочували активні позанавчальні за-

няття свого сина та вимагали від нього гарного навчання. Та попри все різноманіття, футбол завжди переважав, яким він почав займатися у сім років. Першим тренером для Богдана став його батько, який з самого дитинства подавав йому приклад командної гри у футбол, адже сам займався цим видом спорту, та навчив першим технічним прийомам і практичним навичкам. «Певно, вже був у класі п'ятому, тоді якраз із польового гравця став на ворота. Звичайно, мені, як і всім дітям, хотілося усього побільше» – згадує Богдан. Років до 10-12 вірив у Діда Мороза та, щоб отримати подарунок завжди писав листи, чіпляв їх на вікно, щоб Дід Мороз їх побачив і забрав. А потім написане побажання у листі дивним чином збувалося. Дуже запам'ятався Богдану Новий рік, коли Дід Мороз приніс йому воротарські рукавиці і нову форму, – розповідає Богдан.

Під час навчання у школі № 22 м. Черкаси Богдан неодноразово брав участь у міських змаганнях з баскетболу, футболу «Шкіряний м'яч», займався у ДЮСШ «Дніпро-80», вдосконалюючи свою технічну майстерність. Жодний культурно-масовий та творчо-художній захід в школі не відбувався без участі Богдана, адже він активно проявляв себе у позанавчальні години, виконуючи обов'язки заступника голови ради школи, завідувача культмасовим сектором та й навчався Богдан добре, був твердим «хорошистом». Крім того йому дуже подобалася хімія, що і підштовхнуло його до вибору професії.

Після закінчення школи при вступі у ВНЗ обирає між Київським НУХТ і Черкаським державним технологічним університетом, та все-таки вибрав останній та спеціальність абсолютно не пов'язану зі спортом – технолог-інженер харчової промисловості. Отже, у 2009 році розпочав навчання на будівельному факультеті у групі ТБВ-97 за спеціальністю «Технологія бродильних виробництв». Під час навчання в університеті займався в секції з футболу та виступав у складі збірної команди ЧДТУ. Важко було Богдану поєднувати спорт і навчання, але все-таки перевагу він віддавав спорту. І вже на першому курсі у складі збірної команди ЧДТУ з футболу виборов перемогу серед студентських команд у X Спартакіаді області серед вищих навчальних закладів Черкаської області в 2010 році, бронзу у чемпіонаті міста Черкаси з футболу серед чоловіків у 2010 році та премійований ректором ЧДТУ Ю.Г. Легою.

09 травня 2011 року футбольна команда університету здобула друге місце у Кубку м. Черкаси з футболу, зустрівшись на центральному стадіоні м. Черкаси у фінальному матчі із ФК «Дніпро-2003» із рахунком 3:0. У цих змаганнях Богдан також грав на позиції воротаря та направляв своїх товаришів по команді під час гри до перемоги: Федоренко Артема Сергійовича, гр. Ф-94; Пархоменка Віктора Анатолійовича, гр. МЕ-99; Борисюка Євгена Вікторовича, гр. Ф-93; Вівденка Євгена Юрійовича, гр. Ф-93; Харсуна Андрія Леонідовича, гр. ПМ-85; Кота Павла Михайловича, гр. ЕСЕ-96; Андрійченка Олега Анатолійович, гр. ПВ-72; Коркішко Олега Петровича, гр. Ф-092. Алексєєва Олексія Олеговича, гр. Екол.-03; Богомазова Олександра Миколайовича, гр. Б-01 та ін.

У наступному році чоловіча збірна університету також піднялася на другу сходинку та стала срібним призером цих змагань, де 09.05.2012 року у фінальній зустрічі Кубку міста Черкаси з футболу команда програла футбольному клубу «Рух» з рахунком 0:1. У цьому ж році у чемпіонаті міста з міні-футболу «Бізнес-Ліга» команда ЧДТУ посіла 7 місце. Воратарем команди ЧДТУ був Б. Кулинич.

Паралельно із навчанням і тренуванням у ЧДТУ Богдан, виступаючи за футбольний клуб «Вільшана», став чемпіоном Черкаської області з футболу серед дорослих та виборів І місце у чемпіонаті міста Черкаси серед дорослих у складі команди ФК «Дахнівка» у 2012 році.

Після закінчення у 2013 році будівельного факультету Черкаського державного технологічного університету за спеціальністю «Технологія бродильних виробництв» Богдан не полишив футбол, а ще більше часу став приділяти йому. І вже починаючи з 2010 року розпочав займатись футболом при Черкаському центрі «Інваспорт». З 2013 року став членом збірної команди області з футболу серед спортсменів з наслідками ДЦП та цього ж року спортсменом-інструктором штатної збірної команди України з футболу серед спортсменів з наслідками ДЦП. У складі збірної країни став *переможцем Інтерконтинентального кубку 2013 року (Іспанія)*, чемпіоном Європи 2014 року (Португалія), срібним призером Чемпіонату світу 2015 року (Великобританія). Виступаючи на обласних змаганнях став чемпіоном Екстро-ліги з футзалу 2015 року у складі команди «Альтаір Драбів».

Заняття спортом спонукали Богдана до здобуття фахової освіти. Протягом 01.09.2015-30.06.2017 рр. він навчався у Львівському державному університеті фізичної культури та отримав спеціальність «тренера-викладача з футболу».

2016-2017 роки стали найуспішнішими у спортивній кар'єрі Б. Кулинич, адже у складі збірної команди України (воротар команди інваспорт) протягом 19-26 червня 2016 року він продемонстрував високий рівень готовності до Ріо, вигравши міжнародний турнір з футболу серед спортсменів з вадами ДЦП у м. Арнем (Нідерланди).

Богдан, воротар у складі паралімпійської збірної команди України, у фінальних змаганнях із збірною Ірану виборів золоті нагороди із рахунком 2:1 у додатковий час та став чемпіоном XV Паралімпійських ігор (07-18.09.2016 р., м. Ріо-де-Жанейро, Бразилія) з футболу (7х7).

У 2017 році продовжилась переможна хода українських футболістів-паралімпійців, які стали чемпіонами міжнародного турніру з футболу серед спортсменів з наслідками ДЦП, що з 14 до 26 серпня 2017 р. проходив у м. Відень, Австрія. До футбольної дружини входив і Б. Кулинич.

А також він став золотим переможцем Чемпіонату світу серед спортсменів з наслідками ДЦП (02-23.09.2017 р., м. Сан-Луїс, Аргентина), знову перемігши збірну команду Ірану із рахунком 1:0. На цьому чемпіонаті світу наші футболісти забили 25 м'ячів, пропустили лише 2 м'ячі (пенальті не враховується). Це третя перемога поспіль у Чемпіонатах світу (1998, 2003, 2017 рр.) в українських паралімпійців-футболістів. Тренерський склад команди на ЧС 2017 р.: Овчаренко Сергій Валентинович заслужений тренер; Дніпропетровська обл.; Тимофеев Юрій Васильович – заслужений тренер; Волинська обл.

Футбольна паралімпійська команда – досить молода. Середній вік гравців – 30 років. Наймолодший спортсмен – дебютант цього чемпіонату світу, а також володар забитого фінального м'яча у грі з Іраном (1:0) – Шеремет Артем (22 роки). Крім того, у команді – 6 заслужених майстрів спорту та таких видатних спортсменів, котрі були учасниками чотирьох Паралімпійських ігор – Дут-

ко Тарас, Антонюк Володимир та Трушев Віталій. У цілому, ця команда, за своїм складом – практично майже вся складається з учасників Паралімпіади-2016, а це справжній чемпіонський склад.

За досягнення високих спортивних результатів на XV літніх Паралімпійських іграх 2016 року в місті Ріо-де-Жанейро (Федеративна Республіка Бразилія), проявлену мужність, самовідданість та волю до перемоги, утвердження міжнародного авторитету України (указ президента України №430/2016 від 04.10.2016 р.) Богдан Кулинич нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня.

У 2016 році Виконавчий комітет Черкаської міської ради нагородив Богдана Кулиничу пам'ятним знаком «За заслуги перед містом Черкаси» I ступеня.

02 березня 2017 року призначено стипендію Президента України як видатному спортсмену із паралімпійських і дефлімпійських видів спорту.

Міністерством молоді та спорту України йому присвоєно звання майстра спорту України з футболу (УОРА), наказ №153 від 11.01.2018 року та видано посвідчення №7064.

На сьогодні Богдан Кулинич продовжує тренуватися і намагається збільшувати досягнення, ставати дворазовим-триразовим чемпіоном та дарувати яскраві перемоги.

Список використаних джерел

1. Кулинич Богдан Григорович [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org/>
2. Спортсмени. Кулинич Богдан Григорович [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://invasportcherkasy.in.ua/sportsmans/>
3. Українські футболісти стали першими на Міжнародному турнірі з паралімпійського футболу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.2014.paralympic.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=3163&Itemid=30
4. Указ Президента України №51/2017 Про призначення стипендій Президента України для видатних спортсменів із паралімпійських і дефлімпійських видів спорту та їх тренерів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.2014.paralympic.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=3238&Itemid=95
5. Указ Президента України № 430/2016 від 4 жовтня 2016 року «Про відзначення державними нагородами України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/4302016-20569>
6. Богдан Кулинич про перемогу на Паралімпійських іграх та «немрію» грати у воротах [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://novadoba.com.ua/44759-bogdan-kulynych-pro-peremogu-na-paralimpiyskykh-igrakh-ta-nemriyu-graty-u-vorotakh.html>
7. Спортсменів Черкас відзначили пам'ятними знаками «За заслуги перед містом Черкаси» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://champion.cherkassy.ua/2016/12/30/sportsmeniv-cherkas-vidznachyly-pam-yatnymy-znakamy-za-zaslugy-pered-mistom-cherkasy/>